

Medborgerskab – Verdensborgerskab – Hvordan gør vi det på uddannelserne, i gymnasiet, folkeskolen m.v.?

Af Karen Prins, SOPHIA

Når medborgerskab er blevet et væsentligt tema politisk, uddannelsesmæssigt og kulturelt skyldes det ifølge Professor Ove Korsgaard en række bekymrende udviklingstræk ved vores samfund. Det drejer sig om brugeridentitetens indtog på en række områder, der tidligere har fordret en borgeridentitet, en oplevelse af en svækket fællesskabsfølelse i forlængelse af den stigende individualisme, samt en bekymring for udvikling af modborgeridentiteter i forlængelse af ekstremisme og radikaliserings i visse miljøer.

På fyraftensmødet hos Global Contact på Fælledvej i København talte professor Ove Korsgaard for vigtigheden af at gøre medborgerskab til et fag i skolen herhjemme på linje med andre europæiske lande. Samtidig relancerede han med reference til Kant kosmopolitten eller verdensborgeren som centralt dannelsesideal. Medborgerskabsdidaktikken bør tage udgangspunkt i en trekant mellem Knowledge/Understanding, Values/Dilemmas og Skills/Competences alt afhængig af hvor man befinder sig i uddannelsessystemet. Korsgaard fremhævede blandt andet Globale Gymnasier som et konkret eksempel på, hvordan der kan arbejdes med medborgerskab i ungdomsuddannelserne (se mere på www.globalegymnasier.dk). Udover at være medborger er vi også verdensborgere og bør opdrage og uddanne til verdensborgerskab, men hvordan gør vi så det? Ifølge Korsgaard er der god inspiration at hente i det, for pædagoger især, så velkendte begreb om det fælles tredje, dvs. ved at etablere et fokus i samværet og undervisningen, der rækker væk fra eleverne, hvor der ikke fokuseres alene på den eller de enkelte, hvor de kommer fra, deres kultur osv., men på forhold der rækker udover det enkelte individ; det kan fx være at studere globale udfordringer, der involverer alle (klimaforandringer, finanskrise osv.), eller konkrete aktiviteter, hvor der skal handles aktivt sammen. Disse forhold er i øvrigt også beskrevet nærmere af Professor Emeritus, Peter Kemp, DPU.

På spørgsmål fra SOPHIA om hvorvidt nødvendigheden af faget Medborgerskab i folkeskolen også kunne ses som en konsekvens af en de facto nedtoning af folkeskolens demokratisk dannende formål til fordel for neoliberal funktionalisme og PISA hysteri, svarede Ove Korsgaard at han var enig i behovet for at værne om dele af den reformpædagogiske arv og demokratiet som livsform, men at han samtidig vurderede, at det netop pga. mangfoldigheden af kulturer i skolen er blevet nødvendigt at tale om det og diskutere værdier og dilemmaer, frem for implicit at forudsætte, at alle børn og forældre automatisk kender og deler disse.